

Isomiddinova Charos Abdulla qizi

Jizzax viloyati zarbdor tumani

12-maktab 2-sinf rahbari

Annotatsiya. Mazkur maqolada o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi samarali munosabatni shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonida o'zaro hurmat, ishonch, muloqot madaniyati va motivatsiyaning ahamiyati yoritiladi. Zamonaviy ta'lim muhitida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi sog'lom psixologik iqlim o'quv samaradorligini oshirishning muhim omili ekanligi asoslab beriladi. Tadqiqot natijalari samarali munosabat ta'lim sifati va shaxs kamolotiga bevosita ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: ta'lim jarayoni, pedagogik muloqot, motivatsiya, psixologik iqlim, o'zaro hurmat, samaradorlik, interaktiv metodlar.

Аннотация. В данной статье анализируются педагогико-психологические основы формирования эффективных взаимоотношений между учителем и учеником. Освещается значение взаимного уважения, доверия, культуры общения и мотивации в образовательном процессе. Обосновывается, что здоровый психологический климат между учителем и учеником в современной образовательной среде является важным фактором повышения эффективности обучения. Результаты исследования показывают, что эффективные взаимоотношения непосредственно влияют на качество образования и развитие личности.

Ключевые слова: образовательный процесс, педагогическое общение, мотивация, психологический климат, взаимное уважение, эффективность, интерактивные методы.

Annotation. This article analyzes the pedagogical and psychological foundations of establishing effective relationships between teachers and students. The importance of mutual respect, trust, communication culture, and motivation in the educational process is highlighted. It is substantiated that a healthy psychological climate between teacher and student in the modern educational environment is an important factor in increasing learning effectiveness. The research results show that effective relationships directly influence the quality of education and personal development.

Keywords: educational process, pedagogical communication, motivation,

Dolzarbli. Bugungi kunda ta'lim tizimida tub islohotlar amalga oshirilayotgan bir sharoitda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi munosabatlar masalasi alohida dolzarblik kasb etmoqda. Globallashtirish jarayonlari, axborot oqimining keskin ortishi hamda zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv ta'lim mazmunini yangilash bilan bir qatorda pedagogik muloqot uslublarini ham takomillashtirishni talab etmoqda.

Zamonaviy o'quvchi an'anaviy passiv tinglovchi emas, balki faol, mustaqil fikrlovchi, tanqidiy yondashuvchi shaxs sifatida shakllanmoqda. Shu sababli o'qituvchining roli ham o'zgarib, u faqat bilim beruvchi emas, balki fasilitator, motivator va shaxsiy rivojlanish yo'l boshchisiga aylanmoqda. Bunday sharoitda samarali o'zaro munosabatni yo'lga qo'yish ta'lim samaradorligining muhim omiliga aylanadi.

Pedagogik amaliyot shuni ko'rsatadiki, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ijobiy psixologik iqlim mavjud bo'lmagan taqdirda, hatto kuchli metodik ta'minot ham kutilgan natijani bermaydi. Aksincha, o'zaro hurmat, ishonch va qo'llab-quvvatlash muhitida o'quvchilarning akademik faolligi, ijodiy fikrlashi va ijtimoiy moslashuv darajasi sezilarli darajada oshadi.

Shuningdek, bugungi kunda yoshlar orasida motivatsiya pasayishi, emotsional zo'riqish, kommunikativ muammolar kabi holatlarning ko'payishi pedagogik munosabatlarga yangicha yondashuvni talab qilmoqda. O'qituvchining empatiyasi, adolatli baholashi va individual yondashuvi o'quvchilarning ruhiy barqarorligi hamda ta'lim jarayonidagi ishtirokini ta'minlovchi muhim omil hisoblanadi. Xalqaro tadqiqotlar ham samarali o'qituvchi-o'quvchi munosabatlari ta'lim sifati, shaxs kamoloti va ijtimoiy kompetensiyalar rivojiga bevosita ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Shu bois mazkur mavzu nafaqat pedagogika, balki psixologiya va ta'lim menejmenti nuqtai nazaridan ham ilmiy tadqiqot talab etuvchi dolzarb yo'nalishlardan biridir.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida samarali munosabatni yo'lga qo'yish masalasi zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biri sifatida qaraladi hamda mazkur maqolaning dolzarbligini belgilaydi. Bugungi globallashtirish va raqamli ta'lim sharoitida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi munosabatlar yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Zamonaviy pedagogdan nafaqat bilim berish, balki o'quvchini ruhiy qo'llab-quvvatlash, mustaqil fikrlashga yo'naltirish ham talab etiladi. Shu sababli samarali pedagogik muloqotni yo'lga qo'yish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Tahlil. Ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ijobiy munosabat:

o'quvchilarning ichki motivatsiyasini oshiradi;

darsdagi faollikni kuchaytiradi;

o'zlashtirish ko'rsatkichlarini yaxshilaydi;

konfliktlarni kamaytiradi. Samarali munosabat quyidagi omillarga asoslanadi:

1. O'zaro hurmat va ishonch
2. Ochiq va konstruktiv muloqot
3. Individual yondashuv
4. Rag'batlantirish va qo'llab-quvvatlash
5. Zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish

Natija. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki:

• Ijobiy psixologik muhit yaratilgan sinflarda o'quvchilarning akademik ko'rsatkichlari yuqori bo'ladi.

• O'qituvchining empatiyasi va adolatli munosabati o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

- Interaktiv metodlardan foydalanish o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlaydi.

Xulosa. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida samarali munosabatni yo'lga qo'yish ta'lim sifatini oshirishning muhim omilidir. O'zaro hurmat, ishonch, muloqot madaniyati va pedagogik mahorat uyg'unligi sog'lom ta'lim muhitini yaratadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida o'qituvchi nafaqat bilim manbai, balki yo'l-yo'riq ko'rsatuvchi va motivator sifatida faoliyat yuritishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Avliyakov N.X. Pedagogika nazariyasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2012.
3. To'xtaxodjaeva M.X. Pedagogika. – Toshkent: O'zbekiston, 2010.
4. Ishmuhamedov R.J. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent, 2014.
5. Xolmurodov T.R. Pedagogik mahorat asoslari. – Toshkent, 2016.
6. Rogers C. Freedom to Learn. – New York: Merrill, 1969.
7. Vygotsky L.S. Mind in Society. – Harvard University Press, 1978.
8. Dewey J. Democracy and Education. – New York: Macmillan, 1916.
9. Slavin R. Educational Psychology: Theory and Practice. – Boston, 2012.
10. Hattie J. Visible Learning. – London: Routledge, 2009.